

Stanovisko Bankovej rady NBS

Banková rada vzala na vedomie správu o očakávanom vývoji slovenského hospodárstva na roky 2022 až 2024.

Inflácia na Slovensku aktuálne dosahuje najvyššie hodnoty za posledných 22 rokov. V tomto roku by mala prekročiť dvojcifernú hodnotu. Podobný rast cien hrozí bez zásadnejších opatrení vlády v oblasti regulovaných cien energií aj v budúcom roku. Na pozadí tohto vývoja stojí prudký rast cien energií a agrokomodít na svetových trhoch, ako aj pretrvávajúce problémy v medzinárodnom obchode. Nedostatok pracovnej sily tlačí hore mzdy v mnohých sektoroch zotavujúcich sa z pandémie. Rast nákladov firiem sa v našich podmienkach rýchlo a silne prenáša do spotrebiteľských cien širokého okruhu tovarov a služieb.

Európska centrálna banka pokračuje v sprísňovaní nastavenia menovej politiky, aby sa predišlo tomu, že sa inflačné tlaky trvale usadia v ekonomike. K tomu by mohlo dôjsť, ak by sa očakávaná ľudí, firiem a finančných trhov neúmerne zvýšili a prejavili sa vo forme druhotných tlakov na ceny prostredníctvom miezd alebo marží firiem. Trhové úrokové sadzby výrazne narástli, čo sa prejavuje už aj v klientskych sadzbách najmä pre domácnosti.

Na nasledujúce dva roky očakáva predikcia pokles reálnych miezd. Naposledy sme podobný vývoj zažili pred desiatimi rokmi. Klesajúca kúpyschopnosť obyvateľstva bude doliehať na spotrebu a tlmiť výkonnosť ekonomiky.

Aktuálna predpoveď NBS očakáva návrat miery inflácie k nižším hodnotám v blízkosti 2,5 % v roku 2024. Rast reálnych miezd by sa mal vtedy obnoviť. Kľúčovým predpokladom takéhoto vývoja je, aby sa stabilizovali a mierne poklesli trhové ceny energií v priebehu tohto a budúceho roka. Vývoj vojny na Ukrajine a schopnosť producentov surovín a energií plniť svoje produkčné ciele bude zohrávať dôležitú úlohu. Inflačné tlaky v prípade ostatných surovín, potravín a vstupov by mali vrcholiť koncom tohto roka a v priebehu budúceho roka ustúpiť.

Výkonnosť ekonomiky bude v najbližších rokoch tiež poznamenaná dôsledkami vojny na Ukrajine. Opätovne sa prehlbujúce problémy v dodávateľsko-odberateľských vzťahoch a slabšia kúpyschopnosť obyvateľstva budú doliehať na vývoj v nasledujúcich štvrťrokoch. Výpadky v zahraničnom obchode s Ruskom u nás, ale aj u našich obchodných partnerov však spôsobia mierne, ale citelné výpadky vo výkonnosti ekonomiky v dlhšom časovom horizonte. Hoci predikcia zhoršuje výhľad v reálnej ekonomike, riziká vývoja sú naďalej vychýlené smerom nadol.

Zamestnanosť aj v týchto zložitých podmienkach odoláva. Po dvoch rokoch poklesu by malo v tomto roku pracovať viac ľudí. Prílev utečencov prináša so sebou aj úľavu v pnutí na trhu práce. Miera rastu zamestnanosti a potenciál ekonomiky však už viditeľne začínajú trpieť dôsledkami starnutia obyvateľstva. Potreba strategického prístupu k otázke dostupnosti ľudského kapitálu na Slovensku zo strany verejných inštitúcií sa stáva čoraz akútnejšou.

Najväčším rizikom v nasledujúcich štvrťrokoch je možný väčší výpadok dodávok energetických surovín pre EÚ a osobitne pre Slovensko. V prípade takého vývoja by Slovensko mohlo upadnúť do

výraznej recesie, pričom inflácia by bola ešte vyššia ako v predikcii NBS. Verejné politiky by mali byť pripravené včas reagovať na takýto scenár.

Vývoj v hospodárstve bude doliehať aj na verejné financie. Verejný dlh zostáva v predikcii NBS na hranici 60 % HDP aj v roku 2024. Náklady financovania nového verejného dlhu rastú aj v prípade Slovenska.

Vzhľadom na tento vývoj, ako aj na dlhodobé výzvy, pred ktorými verejný rozpočet stojí, je nevyhnutné, aby opatrenia na zmiernenie dôsledkov nečakane vysokej inflácie boli dočasné a adresné. Balík opatrení, ktorého schválenie ešte nie je definitívne, by mohol zabrániť prepadu spotreby domácností v roku 2023. Rovnaký efekt by však mohli mať aj iné opatrenia, ktoré zároveň lepšie spĺňajú požiadavku dočasnosti a adresnosti. Štrukturálne reformy v oblasti daní či rodinnej politiky sú legitímnou témou na verejnú diskusiu s potenciálom zvýšiť výkonnosť ekonomiky. Otázka ich dlhodobého financovania by sa v záujme udržateľnosti verejných financií mala riešiť súčasne.

Nedostatočné využívanie prostriedkov z fondov EÚ je obrovskou premárnenou príležitosťou, ako pretvoriť Slovensko na modernejšiu krajinu, ktorá je zároveň odolnejšia voči vonkajším vplyvom. Pre dlhodobú výkonnosť ekonomiky, ktorá bude pôsobiť v sťažených podmienkach, je rovnako dôležité, aby sa investície z domácich zdrojov vybrané na základe kritérií hodnoty za peniaze realizovali v plnej miere.

Aktuálna predikcia nezahrňa balíček opatrení na podporu rodín s deťmi, ani minulý týždeň ohlásené opatrenie čiastočne obmedzujúce dramatický nárast cien plynu pre domácnosti.